

IDAG
KAN DET KVITTA

Andie Lindskog

Prolog

Jag har arbetat med mina memoarer i drygt tio år. Tankar och funderingar på att skriva dem har funnits ännu längre. Tror jag påbörjade mitt allra första utkast under tidigt åttiotal.

Under arbetets gång har jag också brottats med tankar om i vilken form de skulle framföras. Kanske som en verklighetsbaserad fiction i tredje person. Kanske skriva under pseudonym. Eller bara den nakna sanningen rakt upp och ner. Hur jag än skulle valt att framställa min berättelse, finns det säkert de som ändå hade förstått eller anat att det var min berättelse. Så valet landade till slut på det sistnämnda alternativet. Alltså min egen personliga sanning. För att inte direkt peka ut personer har jag valt att namnge samtliga ”medverkande” med fingerade namn. Blir dock lite svårt att undvika utpekande när det gäller min familj. Undantaget även min kärlek, som också presenteras med sitt rätta namn. Eftersom vi skriver tillsammans är det ändå uppenbart vem i min berättelse hon är.

Finns kanske de som kommer att förfasas över min berättelse. Kanske någon chockas när de får veta sanningen. Andra kanske bara rycker på axlarna och säger ”vad var det jag sa”. Kanske min syster sin vana trogen när det gäller mig säger ”du är min själ inte klok.”

Sen finns det säkert de som ifrågasätter vad som över huvud taget skulle kunna göra berättelsen om mitt liv intressant. Tja, fråga inte mig. Jag är så att säga part i målet.

Finns säkert också de som kommer att hävda att jag har fel, och säga att så var det minsann inte alls! Jo, det var det, helt säkert. Sett genom mina ögon, ur mitt perspektiv. Så som jag har berättat i den här boken, är precis så jag har upplevt saker och ting. Det är ju min berättelse.

En del kanske undrar varför jag valt att skriva memoarer. Ja, den frågan har flera svar.

Det ursprungliga egentliga skälet handlade om att jag kände ett starkt behov av att försöka en gång för alla reda ut allt som gått fel i mitt liv, och fram för allt under min uppväxt. Efter att alltid ha upplevt att allt jag gjort och allt jag velat göra har ifrågasatts och på olika sätt förhindrats, växte jag upp invaggad i något slags tro att jag var misslyckad. Jag skulle vara glad om jag kunde få något jobb över huvud taget med mina betyg. Jag fick jobb trots allt. Inte alls vad jag ville syssla med. Men det fungerade, och min fritid ägnade jag till stor del åt mestadels kreativa sysslor som tilltalade mig. Så all utbildning eller all kunskap jag missade då vuxenvärlden ville styra in mig i en riktning jag inte alls var intresserad av, har jag skaffat på egen hand istället.

Jag har aldrig fått någon fortsatt utbildning efter grundskolan, men jag betraktar mig själv som autodidakt. Mitt dåliga självförtroende hängde med allt för länge, och gjorde mig osäker på mina kunskaper.

Efter fyllda femtio hade jag fått förändrad attityd. Väldigt ofta och i många situationer vågade jag allt mer visa att jag hade både erfarenhet och kunskap. Det blev lite som – kom inte och försök sätta dig på mig, jag vet vad jag snackar om – och så gott som varje gång visste jag.

Allt – precis allt – i min tillvaro förändrades fullständigt när jag femtiofem år gammal träffade min älskade kärlek. Trots att den kontakten från början från bådas sida betraktades som ett sista och bortkastat försök, innebar det istället en total förändring.

Innan den kontakten knöts hade jag sen länge gett upp alla planer på att förändra mitt liv och mitt levnadssätt. Jag skulle bara ägna livets andra halvlek åt att existera i lugn och ro.

Men med henne har allt vänt.

Förutom mitt livs största kärlek, är hon min inspiration, min livsgnista, mitt bollplank, min författarkollega och min allra bästa vän.

Läs min berättelse, så förstår du säkert.

Förutom att skrivandet av memoarerna har gett mig en kristallklar bild av mitt liv fram till nu och hjälpt mig att bearbeta sådant som varit tungt, har det också inspirerat mig till att en gång för alla få ut sanningen.

Idag kan allt som varit kvitta.

2

Ett önskat barn är fött

Det var en ljummen julinatt. Klockan var några minuter före halv tolv. Hennes försök att krysta ut sperman gav inte det resultatet hon hade önskat. På dagen nio månader efter den kulna oktoberkvällen, föddes en gosse.

Stig kom upp och hälsade på, träffade sin son, och umgicks så länge det tilläts innan avdelningens sköterska vänligt men bestämt manade honom att lämna för dagen, då barnet och frun behövde vila.

När maken hade lämnat salen, slog Berit upp sin lilla dagbok, tog pennan och skrev några ord.

Jag tror han är lycklig för att vi fått en son.

Några ord för vad hon själv kände fanns det inte utrymme för. För henne var det ett misslyckande. Hon närde ständiga misstankar om att Stig intresserade sig för andra kvinnor, och hon ville verkligen inte ha det här barnet.

Deras lilla flicka, som skulle fylla fyra om några månader, var hennes ögonsten. Det hade räckt med henne.

Dagen efter att dottern fötts, skrev Berit i sin dagbok.

Vår lilla tös är så söt. Hon har mörkt hår och hennes hy är så slät och fin.

Var det tillfälligheter? Det är ju så med dagboksskrivande. Ibland uttrycker man mycket. Ibland är man fåordig. Ibland är man uppriktig när man känner sig tillfreds. Ibland när man är missnöjd, skriver man ingenting!

Sminkpopvågen var som given för mig. Tillsammans med gänget som jag på den tiden hörde ihop med tänjde vi på det mesta, och gränserna till utforskande var svävande.

När Emma kom in i gänget blev det också till en spännande vana att vi alla skulle sminka oss när det var fest. För egen del var det självklara valet någon av David Bowies fantasifulla sminkningar, och Emma var duktig. Hon gav mig en röd och blå blyxt tvärs över ansiktet, precis som Bowie på omslaget till *Aladdin Sane*. Under tiden flödade musik av Bowie, Roxy Music och Lou Reed på hög volym ur högtalarna, allt medan grannen ovanför frenetiskt dunkade i taket. Det blev tydligt att dunkandet inte handlade om uppskattning, när far dök upp och sa att han fått klagomål från hyresvärden. Eftersom far stod för hyreskontraktet gick all sådan kommunikation till honom. Trist med grannar som inte har sinne för god musik. Det var så det kändes då, men idag har jag absolut förståelse för hennes dilemma.

Det här var en tid då jag tyckte det var spännande att köpa nya kläder, Min ekonomi tillät inte några större utsvävningar och jag tog tacksamt emot en del blusar av min mor, vilka oftast var ett mellanting mellan blus och skjorta. Bland annat en mörkgrå glittrig med breda manschetter. Klädmotet som gällde gjorde att det inte var några problem att klä sig på det viset. Ingen reagerade, eller höjde på ögonbrynen. Jag trivdes, precis lika bra som jag gjort under sextiotalets andra hälft när det var blommiga skjortor med långa kragknibbar och breda manschetter som gällde, tillsammans med utsvängda jeans och mockaboots.

Ibland i min ensamhet gjorde jag en del trevande försök att få till lite mer feminin klädsel, med de begränsade medel jag hade. Allt medan jag högljutt sjöng med i Bowies låtar som strömmade ur stereon. Det fanns inte någon målmedveten tanke kring detta. Det var bara något som kändes helt naturligt, och väldigt bra. Och jag gled ut i fantasier om att jag var en världskänd sångartist.

Samtidigt som min tid med gänget avtog, började jag umgås mer med Emma och hennes pojkvän Hans-Olle. Helgerna blev stillsammare.

Det handlade för det mesta om att vi gick på bio tillsammans på lördagskvällarna, för att sedan besöka någon av stans pubar där vi satt och snackade och drack öl. Ibland kunde jag kosta på mig en Irish coffee också. Kvällen avrundades oftast med trivsamma och roliga samtal och kanske lite fler öl hemma hos mig. De flesta gångerna övernattade de hos mig. På söndagarna brukade vi äta middag tillsammans. Hans-Olle var duktig på att laga mat, och fixade ofta enkla ekonomiska och goda maträtter.

En viktig del i vårt umgänge var musiken. Vi lyssnade ständigt på musik, och roade oss med att rösta fram vår egen topplista. Självklart spelades listans placeringar på min stereo på hög volym. Till fortsatt förtret för den stackars tanten våningen ovanför.

Jag trivdes väldigt bra i Emmas och Hans-Olles sällskap. Men samtidigt kände jag en växande frustration över att jag själv aldrig tycktes kunna hitta en partner.

Under åren med gänget hade jag hunnit med att vara tillsammans med de flesta tjejerna. Men jag lyckades aldrig få något att hålla.

Min nittonde födelsedag firades en varm lördagskväll i juli, tillsammans med Emma och Hans-Olle och några andra vänner i min lilla lägenhet.

Sen den där alldeles för blöta midsommaren året innan hade jag radikalt minskat min alkoholkonsumtion. Men den här kvällen blev det ändå för mycket.

Kanske kände jag behov av att döva all frustration och alla tankar jag burit inom mig under lång tid.

Någonstans brast det den kvällen.

Jag satt hopsjunken i min fåtölj och stirrade ner i mitt halvfulla ölglas, medan Bryan Ferrys melankoliska röst omedvetet förstärkte mitt inre vemod.

Well this is such a sad affair, I've opened up my heart, so many times

But now it's closed, Oh my dear

Every salted tear, it wrings.¹

Jag behövde få luft, och Emma och Hans-Olle hjälpte mig ut och ledde mig tvärs över gatan till den gräsplan som skilde bostadshusen åt.

Där sjönk jag ner i det daggfuktiga gräset, och började gråta. Jag klagade högljutt över hela min tillvaro. Jag befann mig i ett totalt kaos som jag inte klarade av att hantera, medan mina båda vänner försökte trösta mig. Alla funderingar, tankar om min person och frustration över alla misslyckade relationer blev för mycket. Säkert förstärkt av alkoholen, men jag bröt ihop fullständigt den kvällen.

Utan Emmas och Hans-Olles stöd vet jag inte vad som hade hänt. Med gemensamma krafter lyckades de stötta mig och få mig bokstavligt talat på fötter igen.

32

Boy or a girl

Det var lördagskväll när sommaren långsamt höll på att gå över mot höst, och vi hade tillbringat nästintill hela dagen i källaren där vi försökt röja upp i vårt förråd. Återstod en del sortering att göra i lägenheten då vi försökte skapa utrymme för Emmas tillhörigheter. Garderoben var troligtvis det största problemet. Lägenheten var på knappa fyrtio kvadratmeter, men trots det fanns det en relativt stor garderob. Men den räckte ändå inte på långa vägar åt Emmas kläder. Så vi flyttade ner en hel del grejer från garderoben till källaren, och lyckades därmed ordna plats åt henne.

Men all sortering kom av sig när hon skulle hänga upp en svart sammetskjol hon själv hade sytt.

Hon höll fram den mot mig och såg uppfordrande på mig.

”Vill du prova den?”

”Va?!”

”Jo, kom igen ... du vet ... Bowie har ju nåt kjolliknande plagg på någon bild, så varför inte?”

¹ *Bitter-Sweet av Bryan Ferry & Andy Mackay*

Darrhäft tog jag i galgen med kjolen, nyfikenheten tog över utan några bromsande tankar. Jag började byta om.

"Den här hör till", sa hon och höll fram en matchande blus i samma tyg. "Och så får du klart ha en behå och nylonstrumpor också."

Jag tog emot kläderna, och såg generat på henne.

"Det måste ju va fullständigt", tyckte hon.

Det hela kändes onekligen spännande, och när jag till slut fått på mig kläderna, stod hon och betraktade mig.

"Här!" sa hon och höll fram två bollformade tvättsvampar. "Stoppa dom i behån."

Sen insisterade hon på att få sminka mig. Nu var det inte någon Bowie-inspirerad sminkning. Den här gången var det en omsorgsfullt gjord kvinnlig sminkning med allt vad det innebär.

Hon tog fram sin enkla kamera och började fotografera mig. Det blev några bilder, innan hon började plocka fram fler klädesplagg hon tyckte jag skulle prova.

När förvandlingen var fullbordad och jag stod där framför hennes kamera, var jag full av känslor jag inte riktigt kände igen.

Vår lilla enrumslägenhet på bottenplan var omodern och saknade toalett. Sådana ärenden fick uträttas en trappa ner i källaren.

Det var en aning nervöst att smyga ut i trappan på första våningen, där någon när som helst kunde komma in genom porten och se mig. Ändå stapplade jag på mina höga klackar, som var flera nummer för små, ner för trappan till toaletten och gjorde vad jag skulle.

När jag var klar där och hastigt skulle återvända till lägenheten, kunde jag inte motstå frestelsen att glänta på dörren mot innergården, ta ett försiktigt steg ut där, och bara stå stilla och känna den svala höstluften svepa runt mina nylonklädda ben. Jag drog in ett djupt andetag som var fyllt av lycka. Känslan var sensation och fullkomlig tillfredsställelse. Utan att jag förstod varför. Trots försiktigt experimenterande i min ensamhet, där jag tydligt upplevde förtjusning för feminin klädsel, var jag på något vis överrumplad. Det här var så fullständigt.

Någonting väcktes på allvar den kvällen och satte i gång krafter inom mig som jag inte var kapabel att styra.

You've got your mother in a whirl, she's not sure if you're a boy or a girl, hey babe, your hair's alright, hey babe, let's go out tonight... ²

Dagarna som följde löpte på i samma anda. Jag provade en mängd klänningar, kjolar och blusar och Emma hjälpte entusiastiskt till att sminka mig.

På den tiden hade jag mustasch, som någonstans kring femtonårsåldern kommit till mest som en symbol för min osäkerhet och strävan att oupptäckt slinka igenom manlighetens nålsöga.

Jag ville raka av den också, men Emma protesterade.

"Nä", sa hon. "Du kommer att se konstig ut utan mustasch!"

Jag ser ännu konstigare ut med mustasch, tänkte jag. Men jag var tyvärr inte stark nog att stå på mig, trots att jag kände stor motvilja mot den där tunna snorbromsaren som prydde min överläpp. Eller snarare missprydde.

² *Rebel rebel* av David Bowie

Däremot hjälpte hon mig att renraka mina ben, så att nylonet kunde möta slät hy. Jag är så lyckligt lottad att jag aldrig haft särskilt mycket kroppsbehandling. Ändå kände jag att det gjorde skillnad. Jag lät fingrarna glida över den silkiga ytan, och rös av välbehag.

Motvilligt accepterade jag fjunet på överläppen, och njöt istället av min nyfunna insikt. Kanske lite diskret samtidigt, för på något vis vågade jag inte erkänna helt öppet för Emma hur bra jag mådde i de kvinnliga kläderna.

Dagarna gick och hösten gick mot grå vinter. Jag gick på jobbet och kikade otåligt på klockan, ivrig att få komma hem till min nyfunna färgstarka lycka.

En dag hade Emma till min stora förtjusning hittat ett par röda högklackade skor i min storlek hos Boutique Margot uppe i stan. Fram till dess hade jag tvingat ner mina fötter i Emmas skor, som var flera nummer för små för mig. Men de här passade perfekt.

Att äntligen kunna gå runt i ett par högklackade skor som foten fick plats i, gjorde det hela fulländat.

Jag befann mig i något slags lyckorus och närmare två månader hann passera innan samvetet landade tungt på mina axlar. Efterhand avtog Emmas engagemang allt mer, och från att ha varit den som hela tiden entusiastiskt valde ut kläder som jag skulle prova, blev hon mer och mer ointresserad. Osäkerheten greppade åter tag i mig, och jag började få skuldkänslor.

Det fick vara slut på leken nu. För visst var det väl det allt handlade om. En lek! Jag var en man, och jag intalade mig själv att det jag höll på med var fel. Så lika hastigt som jag dragits in i denna spännande värld, kravlade jag ut ur den igen, och allt föll i glömska. Eller snarare var det så att jag försökte tvinga allt att falla i glömska. Det fungerade en tid.

Knappt två år senare drog vi igång en maskerad. Vi hyrde lokal i gamla anrika Kung Karl vid Stortorget i Malmö, och sålde sen biljetter till vänner och vänner vänner.

Det här var några år innan ett visst byggföretag vid renoveringen av huset fifflade med konstruktionen, så att byggnaden mer eller mindre rasade samman. Det fanns krav inför renoveringen att huset skulle bevaras i sitt ursprungliga skick. Efter den här händelsen byggde man upp fasaden så som den sett ut tidigare, men huset i övrigt blev helt nytt.

Men vid vår tillställning kunde vi njuta av de gamla tjusiga lokalerna.

Det var ett spännande arrangemang, och jag var den som höll i de flesta trådarna. Till och med så att jag i efterhand kan förundras över att det hela lyckades komma i hamn och bli en riktigt häftig fest.

Den stora kvällen närmade sig, och jag hade varit så upptagen med alla förberedelser inför maskeraden, att jag glömt bort mig själv.

”Va fan ska jag klä ut mig till?!” frågade jag uppgivet.

”Kvinna naturligtvis”, sa Emma som den mest självklara sak i världen.

Jag vet inte om jag lyckades dölja mina känslor, men inom mig bubblade jag av förtjusning inför tanken att åter få klä mig som kvinna. Nu skulle jag dessutom ha full frihet att röra mig ute bland folk.

Klädd i en guldfärgad blus som var en udda kreation som Emma sytt av ett slags korsettliknande plagg och svart tyg, och till det en svart kort kjol, svarta

nylonstrumpor och mina röda högklackade skor var bilden nästan fulländad. Om det inte vore för den förbannade mustaschen!

I den klädseln åkte jag buss tillsammans med mina vänner till centrala Malmö och vår egen häftiga maskerad.

Jag stortrivdes hela kvällen. Någon uttryckte en förundran över hur vi hade lyckats hitta högklackade skor i min storlek men både Emma och jag höll det hemligt att jag vid det laget haft de skorna i drygt två år.

Men jag kunde inte undgå att känna viss besvikelse, och kanske lite avund, över att priset för kvällens bästa maskeradklädsel gick till en annan gäst. En man i svart kort kjol, röd blus, svarta nylonstrumpor och högklackat, och som **inte** hade mustasch!

Idag kan det kvitta är min självbiografiska berättelse.

Mina färger är ljusblått, ljusrosa och vitt. Var jag ett älskat barn? Jag vet inte.

Det fanns en hel del tecken på att jag inte var det. Mobbad, ensam och aldrig kramad och därtill i en bubbla där den

bristande självsäkerheten och ständiga rädslan gjorde det omöjligt för mig att förlika mig med vem jag innerst inne är. David Bowie, min stora idols textrad "not sure if I'm a boy or a girl" från låten "Rebel Rebel" och hans på gamla dar uttalade kloka ord Aging is an extraordinary process where you become the person you always should have been! är talande för hur jag känner.

Jag är inne i livets andra halvlek med god marginal. Första halvan har varit svår att leva. Nu vill jag fortsätta leva den tid som återstår så som det alltid skulle ha varit.

Idag kan allt det andra kvitta.

Andie Lindskog

Belvida Bell

IDAG KAN DET KVITTA

Andie Lindskog

